

מה הוא גיליון מידע על סיכונים תעסוקתיים

גיליון מידע זה הוא אחד מתוך סידרה של גיליונות מידע בינלאומיים המתייחסים לסיכונים תעסוקתיים במקצועות שונים. הוא מיועד לכל אלה הקשורים מקצועית בשמירת הבטיחות והבריאות בעבודה: רופאים ואחיות תעסוקתיים, גיהותנים, ממוני בטיחות וקציני בטיחות, מפקחי עבודה, נציגי עובדים, ועובדים מיומנים אחרים.

גיליון מידע זה מפרט, בסדר תקני מוגדר, את הסיכונים השונים אשר טכנאי שיניים עלול להיות חשוף אליהם במהלך עבודתו הרגילה. גיליון מידע זה אינו מיועד לספק עצות אלא מהווה מקור מידע בלבד. הידע אודות הגורמים לפגיעות ולמחלות תעסוקתיות מאפשר לתכנן וליישם אמצעי מגן מתאימים כנגד סיכונים אלה.

גיליון מידע זה מכיל ארבעה עמודים:

בעמוד הראשון מצוי מידע על הסיכונים המשמעותיים ביותר לגבי עבודתו של טכנאי שיניים.

העמודים 2 ו-3 מכילים מידע מפורט ושיטתי יותר בנוגע לסוגים השונים של הסיכונים, לעתים יחד עם הצעות לגבי אופן מניעתם (הם מסומנים כ-1 וכו' וההסבר להם ניתן בסוף עמוד 3).

עמוד 4 מיועד עבור מידע ספציפי, שהוא בעל ערך במיוחד עבור מומחים בתחום הבטיחות והגיהות, והוא כולל את תיאור המקצוע, פירוט המטלות של העובד, הערות, מראי-מקום, וכדומה.

מי הוא טכנאי שיניים?

זהו טכנאי המתכנן, מייצר ומתקן מערכות שיניים תותבות ואביזרים דנטליים אחרים בהתאם להנחיות ולטביעות פה של פציינטים שהוטבעו על ידי רופא השיניים; מייצר גשרי שיניים, עם תפסי מתכת ועזרים אחרים בהתאם לספסיפיקאציות; מתקן עזרים דנטליים; יכול לייצר ולאפות כתרים ושינים מחרסינה או מפלסטיק.

מה הם הסיכונים העיקריים של עיסוק זה?

- התחשמלות כתוצאה מצידוד חשמלי פגום או המופעל שלא כהלכה.
- חתכים ודקירות הנגרמים על ידי סכינים וכלי עבודה חדים.
- כוויות כתוצאה ממגע במישטחים חמים ובתנורים.
- פגיעות בעיניים כתוצאה מחלקיקים מעופפים בזמן פעילויות קידוח, השחזה, ליטוש והברקה.
- חשיפה לרעש של מקדחים, משחזות ומלטשות.
- דלקות עור עקב מגע עם כימיקלים, כגון חומרים דביקים (במיוחד מתאקרילאטים), ממסים, דטרגנטים, וכו'.
- בעיות בפרקי הידיים כתוצאה מעבודה ממושכת בליטוש, השחזה והברקה.

נערך ע"י צוות מומחים בראשותו של פרופ' א. דונגי.

מעודכן: אפריל 2015.

סיכונים תעסוקתיים

סיכוני תאונות

החלקות, התנגשויות ונפילות במישור.
היפגעות ע"י עצמים נופלים.

1

התחשמלות כתוצאה מצידוד חשמלי פגום או המופעל שלא כהלכה.
פציעות, חתכים ודקירות הנגרמים על ידי סכינים, כלים חדים אחרים ו/או ציוד מכני.
כוויות כתוצאה ממגע במישטחים חמים, ובתנורים.

2

פגיעות בעיניים כתוצאה מחלקיקים מעופפים בזמן פעילויות קידוח, השחזה, ליטוש והברקה.
התלקחות של ממיסים המצויים בדבקים ובתמיסות ניקוי.

סיכונים פיזיקליים

חשיפה לרעש של מקדחים.

3

חשיפה לקרינת אור אולטרה סגול המשמש לשיפור פולימרים דנטליים.

4

חשיפה לרעש על קולי הנפלט מצידוד להסרת סיגים.

3

סיכונים כימיים

דלקות עור עקב מגע עם כימיקלים, כגון חומרים דביקים (כמו מתאקרילאטים), ממיסים, דטרגנטים, וכו'.

5

נשימת אדי ממיסים יכולה להשפיע על מערכת האף, רקמות ריריות, גירוי של העור, אסתמה, ויתכן גם גירוי של הסינוסים.
חשיפה לכספית ולמתכות מסוכנות אחרות כמו בריליום המצויות באמלגם ובחומרים דנטליים שונים.

6

חשיפה למיגוון של נדפים, אבק וגזים מזיקים הנוצרים/משתחררים בתהליכי הייצור והעיבוד השונים של התותבות והאביזרים הדנטליים השונים.

7

שימוש בכפפות לטקס או מגע במוצרי גומי דנטלי אחרים יכול לגרום לאלרגיה של לטקס.

סיכונים ביולוגיים

8

סיכון לאינפקציה עקב מגע עם חומר המזוהם פוטנציאלית במיקרואורגניזמים, אשר מגיע למעבדה מהמרפאות הדנטליות השונות העובדות עם טכנאי השיניים.

בעיות ארגונומיות, פסיכולוגיות וחברתיות

9

פגיעות במערכת שריר שלד, כולל פגיעות הקשורות בתנוחות העבודה, הזזה או נשיאה של חפצים כבדים, מאמצים חוזרים ונשנים.

9

תנודות המשפיעות על איבר ספציפי בגוף, ובמיוחד בעיות הקשורות ברטט של יד זרוע.

9

בעיות הקשורות לעבודה ממושכת בישיבה (התפתחות טחורים, כאבים במערכת שריר שלד, וכדומה).
גורמי אי נוחות וסבל פיזיים וכימיים (לדוגמה: זיהום אוויר, ריחות רעים, רעש מפריע, תאורה לקויה, תסמונת הבניין החולה, וכו').
גורמים פסיכולוגיים וחברתיים הקשורים לאופי העבודה או למקום העבודה, כולל יחסי אנוש, ארגון העבודה, עבודה במשמרות, וכו'.

רשימת אמצעי המניעה

- 1 יש לוודא שכל הציוד החשמלי עונה על דרישות התקנות ותקני בטיחות החשמל הרלוונטיים; אין לנסות לתקן לבד תיקון כל שהוא של ציוד חשמלי, אלא להזמין תמיד טכנאי חשמל מוסמך לפתרון הבעיות.
- 2 בפעילויות ליטוש, השחזה והברקה יש להשתמש במשקפי מגן.
- 3 באם הרעש הוא ממושך ובעוצמה גבוהה יש להשתמש במגיני אוזניים (אטמים או אוזניות).
- 4 יש להימנע מלהימצא במישרין בתוך אלומת הקרינה; רצוי גם לוודא שהביגוד מכסה את האיברים העלולים להיחשף.
- 5 יש לעיין בהוראות הבטיחות ולפעול לפיהן, במיוחד כאשר מתחילים לעבוד עם כימיקל או תרכובת חדשים.
- 6 העבודה בכימיקלים אורגניים נדיפים חייבת להתבצע בתוך מינדף מאוורר או במשטר של אוורור מקומי יעיל.
- 7 רצוי להשתמש אך ורק בכפפות אנטי אלרגניות חד פעמיות.
- 8 רצוי להימנע מעישון, אכילה, או שתייה בתוך המעבדה; כאשר עלול להיווצר מצב של חשיפה לחומר פתוגני יש להבטיח קיום הגנה נאותה של העור ושל מערכת הנשימה.
- 9 רצוי להתייעץ עם רופא תעסוקתי או עם ארגונום.

מידע מקצועי נוסף

שמות נרדפים (חליפיים)

טכנאי דנטלי; טכנאי דנטלי (גשרים וכתרים); טכנאי מעבדה דנטלית; טכנאי מעבדת שיניים; יצרן מודלים דנטליים; יצרן ומתקן פרוטוזות דנטליות; קרמיקאי דנטלי.

הגדרה ו/או תיאור העיסוק

מייצר ומתקן שיניים תותבות ואביזרים דנטליים אחרים: מכין יציקות גבס עבור הלסת התחתונה והעליונה בהתאם להטבעות דונג שהוטבעו על ידי רופא השיניים; מעצב פלטות של מתכת, גומי מגופר או פלסטיק עבור השיניים התותבות לפי יציקות הגבס; מקבע את השיניים המלאכותיות העשויות חרסינה או פלסטיק בתוך הפלטות; משלים את הגימור של השיניים התותבות ע"י ליטוש בגלגל השחזה או גלגל מרוט; מייצר גשרי שיניים, עם תפסי מתכת ועזרים אחרים בהתאם לספסיפיקאציות; מתקן עזרים דנטליים; יכול לייצר ולאפות כתרים ושיניים מחרסינה או מפלסטיק (לפי ISCO-88)

תעסוקות דומות ו/או ספציפיות

טכנאי אביזרים רפואיים; טכנאי מכניקה אופטית; יצרן ומתקן מכשירים אורתופדיים; יצרן ומתקן מכשירים מדויקים; רופא שיניים; שפן.

מטלות

אפייה (שיניים); גימור; דיון (עם רופא השיניים בהקשר לסוג התותבות, וכדומה); הכנה (יציקות, תבניות...); הלחמה; הרכבה ופירוק; השחזה; התאמה (צורה, גוון וצבע השיניים); התקנה; ייצור (שיניים תותבות, אביזרים דנטליים...); ייצור (מודלים...); יציקה (גבס, מתכת...); כיפוף (חוטי מתכת ליצירת מסגרות); ליטוש; מרוט; עיצוב; קביעה (סוג השן התותבת); קיבוע; ריתוך; שחזור; תאום; תיקון.

ציוד עיקרי הנמצא בשימוש

גלגלי השחזה והברקה; כלי מכניקה עדינה; כלי עבודה ידניים; מבער בונז; מכשור להכנת תותבות (ARTICULATOR); מלחם; מלטשת; מלקחיים; מקדחים; משחזות; מתכות יקרות; סכינים לגילוף ומריחה (גלף ומרית); סקלות גוון וצבע שיניים; ציוד ליטוש אולטרה סוני; ציוד התכה ויציקה; תנורים.

מקומות עבודה בהם העיסוק שכיח

מעבדות ומרפאות דנטליות, ציבוריות ופרטיות.

הערות

1. טכנאי דנטלי יכול להתמחות באחד או יותר מחמישה תחומים: אביזרים אורתודנטיים; כתרים וגשרים; תותבות מושלמות; תותבות חלקיות; חרסינה. תואר בעל המקצוע יכול להיקבע בהתאם לכך; לדוגמא: טכנאי המייצר חרסינה ושחזורים אקריליים יקרא - "קרמיקאי דנטלי".

מראי מקום

1. International Labour Office Geneva: ISCO-88 International Standard Classification of Occupations, 457 pp., ILO Geneva, 1990.
2. American Dental Association (ADA) ' Council on Dental Practice: Infection Control Recommendations for the Dental Office and the Dental Laboratory, 1998.
3. NHMRC (National Health and Medical Research Council - Australia): Safe use of Electro dental Equipment Canberra, Australia. 1998,
4. International Labor Office (ILO): Encyclopaedia of Health and Safety, 4th. Ed., Geneva, 1998 (Various pagination - see Index Keywords "Dentist" and "Dental").
5. USA Dept. of Labor: Occupational Outlook Handbook, 1996-7 Ed., pp. 439-440. (and later date editions).